

Army Technical Museum at Lešany in detail

Vojenské technické muzeum v Lešanech

je nejmladší muzejní expozici historického ústavu Armády České republiky, navazujícího na tradice Památníku odboje z roku 1919. Historický ústav Armády České republiky získal bývalá dělostřelecká kasárna v Lešanech v roce 1994. V roce 1996 zde bylo veřejnosti poprvé zpřístupněno Vojenské technické muzeum zaměřené na těžkou bojovou, automobilní a dělostřeleckou historickou techniku. V prvních dvou letech muzeum vystavovalo 220 exponátů, které byly z větší části ve stavu před restaurováním. Expozice byla pojata jako instalovaný depozitář a technika byla vystavena v krytých halách, pod přístřešky a na volném prostranství.

V roce 1998 došlo k významné změně v expozičním pojetí muzea. Celá expozice byla chronologicky uspořádána a upravena do podoby velkých díorámát využívajících přírodní povrchy (písek, štěrky) a doplněných o figuríny, ruční palné zbraně, vysílačky atd.

Rok 1999 znamenal zahájení budování definitivní podoby muzea. V tomto roce byla instalována unikátní kolekce kanónů systému Škoda v hale upravené do podoby dobového arzenálu. Od tohoto okamžiku přibývá rok co rok jedna expoziční hala upravená do definitivní podoby. Nejprve to byla hala věnovaná období 1918-1938, kde je prezentována unikátní kolekce automobilů a motocyklů české konstrukční školy, především zástupců tří největších automobilek: Tatra, Škoda a Praga. V hale nechybí nádvoří kasáren Rakousko-Uherské armády nebo dobová autodílna. V roce 2001 přibyla hala 1938-1943 věnovaná především okupaci českých zemí v roce 1939, průmyslové výrobě Protektorátu Čechy a Morava a boji československých vojáků v atrickém Tobruku. Dominantou této haly je část opevnění předmnichovského Československa. Zatím poslední kompletně upravenou halou je ta, která se věnuje období 1943-1945. Návštěvníci zde spatří techniku používanou Sovětským svazem a Německem na východní frontě a v závěru vstoupí na zmenšenou repliku plzeňského náměstí po osvobození americkou armádou. V následujících letech budou upraveny dvě haly 1945-1948 a 1948-1955. V neposlední řadě pak bude v roce 2003 otevřena multi-mediálně pojatá hala věnovaná bojům sovětských a německých tanků při osvobození Moravské Ostravy na jaře 1945. Návštěvníci, kteří projdou celé bojiště zákopem, budou mít možnost zažít podobné pocity jako vojáci v letech 2. světové války.

Ruku v ruce s úpravami expozice jde její postupné doplňování vystavovaných exponátů. Těch je v současné době možné v muzeu spatřit více než 400. Veškerá vystavovaná technika je zároveň důkladně restaurována. Rok co rok se daří obohatit sbírky muzea přibližně o desítky exponátů, mezi nimiž nechybí ani světové unikáty. Stejný počet je každoročně restaurován za použití původní tovární a dobové armádní fotodokumentace.

Domácí i zahraniční odborní a laická veřejnost se dnes ve Vojenském technickém muzeu v Lešanech může seznámit s historií naší armády a našeho vojenského průmyslu, který patřil a patří mezi nejlepší na světě. V průběhu šesti let se zde podařilo vytvořit důstojný stánek odpovídající významu, jaký je tradicím přikládán vedoucími představiteli Armády České republiky. Za všechny je třeba jmenovat tři, kteří se o současnou podobu muzea zasloužili nejvíce. Jsou to ministři obrany České republiky Michael Lobkowicz a Jaroslav Tvrdík a Veliitel pozemních sil Armády České republiky generálmajor František Hrabal.

Závěrem nezbyvá než Vás pozvat k návštěvě tohoto muzea, které patří mezi nejvýznamnější evropské instituce tohoto typu.

Strana 2

Vpravo je pohled, který se naskytne po vstupu do první haly - expozice z období před 2.s.v.

Vlevo jsou první tři exponáty - ruský 7,62 horský kanon vz. 09 z roku 1917 systému Schneider, dále český 50cm minomet soustavy Storek z roku 1917 a rakousko-uherské ponorkové torpédo ráže 450mm z roku 1916. Dole je celkový pohled do expozice.

Strana 3

Nahoře je hasičské zásahové vozidlo leteckého pluku 1 v Praze - Kbelích Praga L z roku 1927. Vlevo je nákladní automobil Škoda 125 z roku 1928. Tento automobil armáda používala hlavně v týlových jednotkách. Dole je stabilní motor Lorenz z roku 1927.

Strana 4

Vlevo je nákladní automobil Tatra 43 z roku 1929 s čs. těžkým kulometem vz. 7/24 ráže 7,92mm (nahofe). Vlevo dole je detail korby. Dole je čs. „malý útočný vůz“ Škoda MU-4 z roku 1933. Typ nebyl zařazen do výzbroje a byl vyroben pouze tento jeden prototyp. Vpravo jsou detaily originálních nádo-

bek na olej, umístěných na přední vidlici různých motocyklů.

Strana 5

Vlevo nahoře je čs. nákladní automobil Praga AN-4 z roku 1928. Vpravo jsou pod sebou tři obr. čs. motocyklu Ogar z roku 1936 s motorem o obsahu 246 cm, který čs. armáda zařadila v počtu 294 do výzbroje. Vlevo a nahoře je čs. motocykl JAWA 350 SV z roku 1935.

Strana 6

Na této straně jsou detaily čs. „speciálního vojenského terénního“ automobilu Praga AV z roku 1938 s motorem o objemu 3468ccm a výkonu 51,5kW. Od roku 1936 bylo vyrobeno celkem 389 vozů, které armáda používala jako štábní vozidla pro vyšší důstojníky. Za války byla využívána také Wehrmachtem a armádou Slovenského štátu na východní frontě.

Strana 7

Nahoře jsou zleva čs. automobily Tatra 27b, Praga RV a Škoda 6L. Uprostřed je třítunová Praga RV z roku 1937 vlevo v zimě v areálu muzea a vpravo v expozici. Dole vlevo jsou detaily interieru kabiny a vpravo detail zadního diferenciálu poslední nápravy Pragy RV. Do roku 1939 se vyrobilo přes 4000 kusů. Automobil dosahoval na silnici na svou dobu značné rychlosti 70k/h.

Strana 8

Tatra 27 byla nejúspěšnějším typem vyráběným kopřivnickou Tatrou. Výroba byla zahájena v roce 1930 a do jejího ukončení po 2.s.v. bylo vyrobeno celkem 7208 vozů. Tento automobil byl také využíván německou armádou. Vpravo nahoře jsou detaily interieru, vlevo je levá strana motoru a vpravo a dole jsou detaily pro Tatra typického šasi s centrální rourou s detailem diferenciálu zadní nápravy.

Na této straně jsou obr. čs. 2,5t nákladního automobilu Škoda-6L z roku 1938. Stejně jako předchozí dva měl značný podíl na motorizaci čs. armády, a stejně tak byl následně využíván i německou armádou během války. Vystavený kus je pravděpodobně jediný dochovaný exemplář. Vpravo jsou detaily interieru a tzv. horské vzpěry umístěné na zadní části rámu.

Strana 10

Nahoře vlevo je čs. Praga AN z roku 1938. Pod ní je německý Mercedes 170V z roku 1942. Na tomto automobilu je přesně zrekonstruována původní kamufláž ze služby u Luftwaffe, v které tento vůz původně muzeum získalo. Vpravo je Německý motocykl Wanderer SL2 z roku 1939 v nerestaurovaném, původním stavu.

Nahoře jsou dvě Tatry 57 B a K. Černý model „B“ v pozadí z roku 1943 je uzpůsoben pro pohon na plyn.

Kamuflovaný v popředí je model „K“ jako Kübelwagen také z roku 1943. V rozmezí let 1941 až 1948 bylo v této verzi vyrobeno 6055 kusů, nejprve pro německou armádu. Vůz byl určen pro provoz na silnici a v lehkém terénu.

Strana 11

Vlevo je britský 1,5t nákladní automobil Morris-Commercial C8/GS 15cwt, Vpravo je britský obrněný průzkumný automobil Humber Mk.I. Oba exponáty jsou zachycené v expozici krátce po otevření muzea. Nyní je před nimi umístěn v připravované expozici „Československá samostatná obrněná brigáda“. Uprostřed jsou dva detaily vezené spojenecké výstroje na korbě C8 v současné expozici ze severoafričského bojiště. Dole je na dvou obr. britská lehká 1,5t vodní cisterna Bedford MWC v expozici „Severní Afrika“.

Strana 12

Vlevo je hasičský Mercedes L 1500S z roku 1938. Nahoře je lehký terénní automobil s říditelnou zadní nápravou Stoewer R200 Kfz.2 z roku 1940. Dole jsou dva německé vozy Tempo. Vlevo je civilní Tempo A6 z roku 1938, vpravo je vojenské Tempo G 1200 z roku 1941 se dvěma motory a s říditelnou i zadní nápravou. Do služeb německé armády se dostalo asi jen 20 vozů během války.

Strana 13

Vlevo nahoře je čs. 4,7 cm protitankový kanon Škoda A5 z roku 1940. Většinu z více než 650 vyrobených používal Wehrmacht a jeho spojenci. Nahoře je šlapací generátor TM5 a rádiová sada Fu.9. Vpravo je německý automobil Krupp Protze z roku 1939. Vlevo je německý protitankový kanon ráže 75mm PaK 40, vpravo je něm. motocykl DKW NZ 250 z roku 1939.

Nahoře je síňáč tanků Jagdpanzer 38(t) Hetzer na podvozku čs. tanku Lt. vz. 38. z roku 1945.

Strana 14

Na této dvoustraně jsou detaily německé malé polní kuchyně Hf.12 bzw. Hf. 14 z období 2.s.v. Byla určena k vyživování 60 až 125 vojáků. Její historie sahá až do 1.s.v. S gumovými koly byla určena k tažení za motorovými vozidly. Bez kol mohla být vezena na nákladním automobilu.

Strana 15

Dole je detail přípojný oje s tažným okem. Dole vpravo je detail zadní stěny kuchyně.

Vlevo je otevřená nádoba na tekutiny, která má v přední straně výpustný kohout.

Strana 16

Tento předválečný čs. tank se již nedostal do výzbroje čs. armády. Po okupaci 15. 3. 1939 se tohoto nejlepšího lehkého tanku své doby pro Wehrmacht vyrobilo 1396 kusů všech výrobních verzí a 37 pro armádu Slovenského Štátu. Exponát je v předválečné čs. kamufláži.

Nahoře jsou záběry při pojiždění v areálu muzea, dole v dokončené expozici ve 2. hale. Na protější straně jsou detaily věže a korby.

Strana 18

Vlevo je pohled do interiéru otevřeným poklopem věže, vpravo je stěna oddělující motorový prostor od bojového. Vlevo jsou detaily prostoru střelce, vpravo je pracoviště řidiče. Blok převodovky má černý ochranný kryt.

Strana 19

Nahoře je levá strana motorového prostoru zepředu a z boku, dole je ze stejných směrů pravá.

Strana 20

Vlevo a vpravo dole je čs. 152mm polní houfnice vz. M18/46 zrestaurovaná do původní podoby německé 150mm s.F.H.18. Vpravo je německý kulomet MG34 na trojnožce.

Dole je zrestaurovaná čs. poválečná lehká houfnice vz. 18/40N do podoby původní německé 105mm le.F.H. 18/40M. Uprostřed je celkový pohled do expozice "Ruská zima" ve třetí hale.

Strana 21

Na této straně je zachycená sov. těžká samohybná houfnice ISU-152 ráže 152,4mm z konce 2.sv.v. v zimní kamufláži. Houfnice byla osazena na podvozek těžkého tanku IS-2. ISU-152 vážila 46 tun.

Strana 22

Vlevo a nahoře je sov. samohybný 76mm kanon SU-76M z posledních výrobních sérií s kanonem ZIS-3 ráže 76mm.

Zcela nahoře je sov. obrněný automobil BA-64, dole pod ním je sov. 76mm plukovní kanon vz.43 za terénním automobilem GAZ-67B, který je zepředu na obr. vlevo. V této zrekonstruované podobě je tento automobil v expozicích muzea od léta 2000.

Strana 23

Nahoře a vlevo je sov. pásový traktor ČTZ S-85 upravený do podoby S-80 „Stalinec“. Tento traktor byl využíván Rudou armádou hlavně jako dělostřelecký tahač. Proto je také v expozici „ruská zima“ za ním zapřažen 122mm kanon vz. 31/37, který je samostatně vpravo dole. Dalším taženým dělem mohla být tato 152,4 mm těžká kanonová houfnice vz. 37, která byla na stejné lafetě a podvozku, jako kanon vz. 31/37 (dole).

Strana 24

Nahoře je americký Studebaker US-6, po dodání do SSSR se na ně mimo jiné montoval raketomet BM-13-16 pro 16 neřízených raket. Tento automobil spolu s ostatními exponáty na této straně uzavírá expozici „Ruská zima“. Dole je unikátní sov. motocykl L8 z roku 1940, původně to byly kopie britských BSA licenčně vyráběné BSA. Vpravo dole je sanita Dodge WC54. Tento vůz byl za války ve výzbroji 1. čs. armádního sboru v SSSR.

Strana 25

Nahoře vlevo je pohled shora na část expozice „Plzeň 1945“ v druhé polovině třetí haly. Nahoře je polo-pásový transportér White M-16 s momentálně demontovanou věží pro 4 kulometry Browning ráže 12,7mm. Vlevo a dole jsou detaily motoru tohoto vozidla.

Strana 26

Na této dvoustraně je americký kolový obrněný automobil White Scout Car M3A1 z roku 1943. Na protější straně jsou detaily jeho motoru, interieru a kulometu Browning ráže 12,7mm, kterým se dalo pohybovat po vodící kolejnici po obvodu celého prostoru osádky.

Strana 28

Vlevo je americký tank Sherman M4A1 a před ním je motocykl Harley-Davidson WLA. Pod nimi je jeep Ford GPW z roku 1944. Vpravo je dvakrát velitelské vozidlo Dodge WC57 „Command-car“, které je nejčerstvějším přírůstkem muzea.

Strana 29

Nahoře je detail věže T-34/85, vpravo je tento tank při rekonstrukci bojů v pražských ulicích v květnu 1945, která se uskutečnila v roce 2000. Dole jsou detaily věže T34/76 E z roku 1942.

Strana 30

Nahoře je pohled do expozice 4. haly, kde je umístěna poválečná technika z celého světa. Dole jsou dva obr. z počátečního období tohoto muzea.

Strana 31

Vpravo a dole je lehký vojenský osobní automobil Škoda Babeta typ 973 z roku 1952. Bylo vyrobeno okolo 20 kusů, které byly úspěšně vyzkoušeny čs. armádou. Přesto nebylo vozidlo zařazeno do výzbroje a sériová výroba nebyla započata. Místo tohoto vozidla byl do výzbroje přijat sov. typ GAZ-69 z důvodu unifikace výzbroje členských států Varšavské smlouvy.

Vpravo je lehký terénní vojenský radiovůz Škoda Babeta typ 973 z roku 1954. Osud tohoto vozidla byl stejný, jako základního typu vlevo.

Strana 32

Nahoře je poválečná čs. modifikace německého Sd.Kfz 251/1 OT-810. V letech 1953 až 1963 bylo vyrobeno okolo 1500 kusů. Vpravo je hasičská Praga RN z roku 1953. Vlevo je čs. prototyp stíhače tanků PTBK z 50. let. Nebyl zařazen do výzbroje. Vpravo je Tatra 111-VN, její vznik se datuje do roku 1943 kdy měla německá armáda nedostatek automobilů se vzduchem chlazeným motorem pro severoafričké a východní válčiště. Do roku 1962 jich bylo vyrobeno 33 690 kusů.

Strana 33

Nahoře je americký terénní automobil Dodge M-37, který nahradil na přelomu 50. a 60. let typy WC51 až WC64. Dole je sov. 4,5t ZIL-157. Nahoře je obojživelný sov. MAV-GAZ-46 z roku 1958. Dole je sov. vojenský rozhlasový GAZ-69 Bouře 1 z roku 1957.

Strana 33

Nahoře je sov. terénní automobil GAZ-69A. Dole je sov. 107mm bezzákluzový kanon B-11. Tento kanon nebyl ve výzbroji ČSLA.

Strana 34

Vpravo je Tatra 805 Komando, uzpůsobená pro leteckou přepravu a shoz padákem. Vlevo je čs. prototyp čtyřhlavňového protiletadlového prostředku sestaveného ze 4 sov. kulometů DŠK vz.38 ráže 12,7mm. Exportován byl hlavně na Střední Východ.

Vlevo je motocykl JAWA 350 s ochranným rámem pro schůz na padáku, vlevo je výsadkový zásobník s podvozkem PDMM-130 za tímto motocyklem. Dole je obojživelný OT-65CH maďarské výroby. Toto vozidlo bylo ve výzbroji protichemických jednotek ČSLA.

Strana 35

Vlevo je čs. mobilní velitelské stanoviště na kolovém obrněném transportéru OT-64/R2 z roku 1978. Toto stanoviště sloužilo k zabezpečení velení v mostostřeleckých a tankových jednotkách ČSLA. Transporter OT-64 SKOT patřil v době svého vzniku k nejlepším ve své kategorii. Vpravo je sov. průzkumný kolový transportér BRDM-1.

Vlevo nahoře je Trabant P 601 A v úpravě pro armádu bývalé NDR. Nahoře je sov. střední terénní automobil ZIL-131.

Zcela vlevo je americký třinápravový automobil M567 GAMA GOAT z roku 1968. Vlevo je sov. motocykl Dněpr MT-16 s postranním vozíkem z roku 1977.

Strana 36

Polní kanon Škoda na protiletadlovém podstavci typu „Ivanov“ z počátku I.s.v.v. Improvizovaný protiletadlový prostředek dokazující nutnost konstrukce speciálních protiletadlových kanonů. Podstavec si zpravidla na bojišti vyráběla obsluha kanonu. Vlevo je sov. 130mm protiletadlový kanon KS-30.

Strana 37

Nahoře vlevo je československý 15mm velkorážný kulomet ZB-60 brněnské Zbrojovky a.s. v protiletadlovém postavení. Plánované zařazení do výzbroje čs. armády bylo v roce 1938. Nahoře je německý 37mm protiletadlový kanon Flak 37/36 firmy Rheinmetall.

Vlevo dole je francouzský 25mm protiletadlový kanon Hotchkiss. Rok výroby 1943. Tento kanon byl po okupaci Francie používán i jednotkami německé armády.

Strana 38

Nahoře a vpravo je německý 88mm Flak 36/37, v tomto případě model 36. Vpravo nahoře a dole je ústřední protiletadlový zaměřovač vzor 40, kterým byla řízena palba baterie Flaků 36/37.

Strana 39

Vlevo a vpravo dole je německý 88mm Flak 41. Dole a vlevo je německý čtyřmetrový dálkoměr, který dodával nutné údaje o vzdálenosti, náměru a odměru ústřednímu zaměřovači.

Dálkoměr mohl být v spojení se střeleckými radiolokátory RZ I a RZ II. Za dálkoměrem leží polovina podvozku Flaku 36/37.

Strana 40

Vlevo jsou dva pohledy na československý 47mm protiletadlový kanon 1,5/800 z počátku 30. let minulého století.

Vpravo jsou dva pohledy na československý 80mm protiletadlový kanon vzor 37.

Zde vystavený exponát má sériové výrobní číslo „1“.

Strana 41

Na této straně je další z protiletadlových kanonů plzeňské firmy Škoda. Tentokrát 75mm vzor 37. Sériová výroba nebyla před okupací 15.3.1939 zahájena a do záboru pohraničních území byla vyrobena pouze jedna baterie. V roce 1939 byla podepsána se SSSR smlouva o zahájení licenční výroby a byly dodány dva prototypy s dokumentací.

Strana 42

Nahoře v pozadí za kanonem Hotchkiss je před renovací německý traktor Lanz Bulldog, dole je československý obrněný automobil V3-S s čs. 30mm protiletadlovým dvojkanonem vzor 53/59. Tento komplet byl nazýván „ještěrka“. Tato vozidla se zúčastnila v 90. letech bojů na území bývalé Jugoslávie. Vpravo je tento kanon vzor 53 na samostatné tažené lafetě. Kanon byl původně vyvíjen za války pro německé ponorky, ale úmyslným zdržováním práce byl v brněnské Zbrojovce dokončen až po 2.sv.v.

Strana 43

Na následujících čtyřech stranách je představena převážná většina unikátní sbírky kanonů systému Škoda v sedmé, a zatím poslední, hale lešanské-

ho muzea. Vpravo je pohled do celé expozice, který se naskytne po otevření vstupních dveří (dole vlevo).

Vpravo dole je rekonstruovaná konstrukční kancelář Škodových závodů v Plzni.

Strana 44

Vlevo je traktor Škoda HT-30 z roku 1928. Bylo jich vyrobeno 750 a v armádě sloužily hlavně k tahání letadel na letištích. Nahoře jsou dva pohledy na 12cm moždíř d/9,5 z roku 1899.

Nahoře je 4,7cm lodní kanon d/44 z roku 1901. Vlevo uprostřed je 7,5cm polní kanon z roku 1900, vlevo dole je další 7,5cm polní kanon z roku 1900. Byl zajímavý tím, že po výstřelu nedocházelo k zákluzu hlavně, ale k záběhu vrchní lafety. Vpravo je 7,5cm polní kanon d/26 z roku 1890.

Nahoře je 7,5cm horský kanon d/134 z roku 1912. Kanon byl určený pro vývoz do Kostariky.

Strana 45

Zcela vlevo nahoře je 7,7cm polní kanon d/27 z roku 1897, pod ním je 10cm polní houfnice z roku 1910 a pod ní je 7,5cm polní kanon d/35 z roku 1899 se záběhem celé lafety. Nahoře uprostřed je 10cm polní houfnice vz. 14T původně určená pro Turecko, ale po vypuknutí 1.sv.v. sloužila v řadách rakousko-uherské armády. Pod ní je 7cm námořní vylodovací kanon d/188 vz. 03, rok výroby 1909. Vpravo nahoře, dole uprostřed a dole je 8cm polní kanon d/30 z roku 1917, lehký typ. V roce 1938 měla čs. armáda 267 kusů tohoto kanonu.

Strana 46

Dole je 15cm houfnice d/15 vzor 08 z roku 1908 vyvinutá pro Rusko.

Nahoře vlevo je 7,5cm horský kanon d/15 z roku 1914, nahoře je 7,5cm dopravní kanon d/12 z roku 1915. Vlevo a dole je 10,4cm polní houfnice d/19 vzor 13CH, původně určená pro Čínu. Po vypuknutí války byla také zabavena rakousko-uherskou vojenskou správou.

Nahoře je 14cm minomet z roku 1916 s drážkovanou hlavní. Během války bylo vyrobeno 705 kusů.

Nahoře je 8,35 polní kanon z roku 1916, těžší typ. Vpravo je 22cm minomet vzor 15 s hladkou hlavní.

Strana 47

Nahoře vlevo je 7cm praporní houfnička d/17 vzor 35/I. Tato verze má rozvíratelná lafetová ramena. Vedle je 4,7cm pěchotní kanon d/25 vzor 32 „A2“. Vpravo jsou obě tato děla zezadu.

Na zbývajících obrázcích jsou detaily 10cm horské houfnice d/24 vzor 16/19. Při mobilizaci v roce 1938 měla čs. armáda ve výzbroji 44 kusů. Ve 30. letech byla exportována hlavně do Polska.

Strana 48

Nejnovějším přírůstkem lešanského muzea je tento britský křížníkový tank Cromwell, které muzeum získalo v roce 2002 z Velké Británie. Zde je již s označením Československé samostatné obrněné brigády z období 2.sv.v., která byla po britské 7. obrněné divizi jejich největším uživatelem. V únoru 1945 jich měla čs. brigáda 176, z toho 143 kusů Mark IV/V, 16 kusů Mark VI a 3 kusy mark VII.

Strana 48

Do konce 40. let min. století tvořily největší část nově budovaných tankových jednotek v poválečném Československu.

Tento tank má šroubovanou korbu typu „D“ s poklopem řidiče typu Vauxhall a také širší 15,5 palcové pásy, kterými byl pravděpodobně vybaven po 2.sv.v. Byl vyzbrojen 75mm kanonem a dvěma kulomety Besa 7,92mm.

Strana 50

Vlevo je celkový pohled od věže dozadu na motorový prostor po sejmutí krytů. Uspořádání krytů vany typu „D“, „E“ a „F“ je shodné.

Uprostřed prostoru je vidět nádrž chladicí kapaliny. Vlevo dole je pohled zdola od převodovky.

Vpravo jsou pohledy do bočních prostorů směrem vpřed. Levý bok je nahoře.

Strana 51

Nahoře je horní strana 12-ti válcového motoru Rolls Royce Meteor s výkonem 600 koní při 2550 ot/min. Silné roury jdou ke vzduchovým filtrům.

Vlevo, vpravo a dole uprostřed je tělo převodovky Merritt-brown, dole vpravo je detail levé směrové brzdy, vlevo je detail hlavní spojky.

Strana 52

Vlevo uprostřed je pravý vzduchový filtr.

Vlevo dole je levá palivová nádrž, za ní je levý vzduchový filtr.

Vpravo je těleso olejového chladiče.

Vlevo nahoře je zadní stěna motorového prostoru, nahoře je přední strana chladiče a detail lopatek. Vlevo je část zadní strany chladiče.

Strana 53

Nahoře je pohled na stěnu oddělující bojový prostor od motorového. Z motorového prostoru sem prochází komplet starteru. Svislý válec je motor starteru, vodorovný vlevo je dynamo, vpravo pumpa.

Vpravo nahoře je vnitřní strana poklopu řidiče. Vlevo a dole jsou detaily pedálů a řadič páky. Vpravo je průlez za zády střelce do prostoru pod věží.

Strana 54

Na této straně je americký M4A1 Sherman z roku 1943 připravený k umístění do expozice ve třetí hale. Tento exponát také čeká pobyt v muzejních díl-

nách, kde bude po zprovoznění hvězdicového motoru Continental uveden do pojízdného stavu. Věž je pozniho typu T23 se 76mm kanonem.

Strana 55

V pravém sloupci je již Sherman v nově dokončené expozici „Plzeň 1945“ v druhé polovině třetí haly.

Strana 56

Tento německý střední tank Pz.Kpfw. IV Ausf.J je na této dvoustraně zachycený v podobě z léta 2002, po jeho rekonstrukci. Je plně pojízdný. Jde o poslední vyráběný typ tohoto nejrozšířenějšího německého tanku. Tento exemplář je z konce roku 1944. Váží 25 000kg, osádku tvořilo 5 mužů, rozměry jsou 7020 x 2880 x 2680mm. Výzbroj byla tvořena hlavním tankovým kanonem ráže 75mm KwK. 40 L/48 a dvěma kulomety MG34 ráže 7,92mm. V Československu byl po válce zařazen jako kořistní do výzbroje čs. armády.

Strana 58

Vlevo jsou detaily krytů vstupů vzduchu do motorového prostoru. Nahoře pružina zadního blatníku. Vpravo detaily zavěšení levé napínací kladky a tažného zařízení.

Nahoře jsou obr. přední strany korby a pravého blatníku s typickými detaily modelu J.

Strana 59

Těžký tank sovětské výroby, který byl zaveden do výzbroje v roce 45. Tento vystavený kus je z roku 1946.

Celkové rozměry jsou 9850 x 3080 x 2730mm. Hmotnost je 46 500kg. Síla pancíře se pohybuje mezi 60-200mm.

Výzbroj byla tvořena hlavním tankovým kanonem ráže 122mm vz.43 (D-25-T), spáženým tankovým kulometem ráže 7,62mm a protiletadlovým kulometem na věži DŠK 12,7mm. Přestože má rovný spodní čelní pancíř jako IS-2, za ním následuje zaoblená vana, která se později objevila také u amerických tanků M-48 a M-60 Patton. Po druhé světové válce se v SSSR používal až do 60. let.

V Československu byl zařazen do výzbroje v roce 1951, kde zůstal až do 60. let.

Strana 60

Dole je dobře zřejmý tvar čelního pancíře. Vpravo jsou detaily doplňující celkový pohled na pravý bok korby. Nahoře je schránka v boku pod věží. Nad schránkou je patrný ochranný límeč, který zabraňoval sklouznutí střely pod věž. Uprostřed je stupačka pro osádku, dole je detail schránky pod pravou přední nádrží.

Strana 61

Nahoře je celkový pohled na zadní stranu, vlevo je detail pravého poklopu nad převodovkou. Vlevo je detail uchycení náhradních článků pásů na zádi. Dole jsou detaily korby, vlevo pravý bok před věží shora, vpravo držák pro přidavný barel s palivem.

Strana 62

Nahoře vlevo je jedna z dělených předních nádrží. Vpravo jsou obě levé. Uprostřed je pohled shora na motorový prostor.

Nahoře je detail levého výfuku a zadní nádrže. Vlevo a zcela vlevo je detail opěrky pro uložení hlavní kanonu na zádi tanku. Uprostřed je detail žebrovaní krytu motoru.

Strana 63

Nahoře jsou detaily vrchní části pancéřového krytu vrchní lafety kanonu a jeho uložení ve věži. Vpravo je odklopený krycí plech. Dole vlevo je detail madel na levém boku věže, vpravo je pohled na strop věže zezadu.

Vlevo je detail periskopu a držáku antény na levé straně věže před poklopem velitelského.

Strana 65

Na protější straně jsou detaily poklopů z vnější strany. Manipulaci s poklopy na věži usnadňovalo jejich odpružení dvěma torsními tyčemi do „L“ umístěnými před poklopy.

Na této straně jsou detaily vnitřních strany věžových poklopů. Vlevo nahoře je otočná vnitřní část velitelského. Vlevo uprostřed je pohled zepředu do bojového prostoru. Dole jsou detaily periskopů.

Strana 66

Vpravo je zadní horní část věže. Munice byla uložena zhruba po 75% obvodu vnitřku věže.

Vlevo je levé sedadlo ve věži, vpravo je zezadu sedačka řidiče.

Nahoře je levá a pravá horní přední část věže.

Strana 67

Vlevo jsou držáky munice v prostoru pod věží vlevo od sedadla řidiče. Nahoře jsou odměrová a náměrová řídicíidla, vpravo jsou držáky munice v prostoru pod věží vpravo vedle řidiče. Vpravo detail brzdovratného systému nad hlavní a uložení lafety ve věži.

Vlevo jsou dva detaily zadku hlavně s vertikálním klínovým závěrem, který se uvolňoval vlevo.

Strana 68

Vlevo je přední část pásů bez levého blatníku, nahoře je detail pravého blatníku shora. Dole je detail náhradní článků, uprostřed je detail předního tažného háku, vpravo zadního. Přední jsou otočeny směrem nahoru. Na protější straně jsou nahoře tři detaily vodících kladek.

Strana 69

Uprostřed je právě hnací kolo, dole detaily pojezdového kola a jeho zavě-

šení ve vaně pomocí torsní tyče.

Strana 70

Vpravo nahoře je bezpilotní průzkumný komplet REJS, vpravo sov. obrněný osmikolový transportér BRDM-60P. Vlevo uprostřed je raketový systém zemězemě SS-23 Spider, vpravo mostní tank MT-55A. Vlevo T-72M2, vpravo T-54 AM2.

Strana 71

Vlevo je československá poválečná modifikace původně německé polní houfnice s.F.H.18 na M18/46 se zvětšenou ráží ze 150mm na 152mm. Nahoře je obrněný vagon, který byl údajně pro německou armádu vyroben v pol-

ské Wroclavi. Dole vlevo jsou dva hasičské automobily sov. výroby ZIL-130 a ZIL-131. Vpravo dole je prototyp čs. středního protipožárního tanku SPOT-55 z roku 1988.

Strana 72

Nahoře je v dílně světový unikát T-34/76 ze závodu „Uralmaš“ v Čeljabisku při rekonstrukci. Vpravo motorový prostor T-34/85 z čs. poválečné produkce. Vlevo a vpravo dole je jeden z dalších nových přírůstků, čekajících na rekonstrukci a zařazení v nově připravované expozici „Československá samostatná obrněná brigáda za 2.sv.v.“, Morris-Commercial C8 Quad. Dole jsou kabiny dalších dvou pro stejnou expozici - Bedford QLB a Austin K6.